

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้จะเป็นการเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากประชากร คือ แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนสังคมศึกษา จำนวน 19 เล่ม โดยพิจารณาเนื้อหาสาระตามเกณฑ์ที่สร้างขึ้น วิเคราะห์ คือ อ่านทุกตัวอักษรแล้ว บันทึกจำนวนบรรทัดและจำนวนหน้าทีเนื้อหาสาระเรื่องนั้น ๆ ได้ถูกกล่าวไว้ แล้วสรุปเป็น ตารางแสดงปริมาณของเนื้อหาสาระเป็นรายเล่มที่แบบเรียนเล่มนั้นมีเนื้อหา เพื่อศึกษา ความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม พุทธศักราช 2512

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้คำย่อแทนข้อความต่อไปนี้
 - (1) ข้อ 1, 2, 3, ... 6 หมายถึง ความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ตามลำดับ (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก หน้า 61)
 - (2) เล่มที่ 1, 2, 3, ... 19 หมายถึง แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน หรือหนังสือประกอบการสอนสังคมศึกษา เล่มที่ 1, 2, 3, ... 19 ตามลำดับ เช่น เล่มที่ 1 หมายถึง "หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ" เป็นต้น (โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3 หน้า 47 - 49)
 - (3) เนื้อหาสาระข้อ 1, 2, 3, ... 36 หมายถึง เนื้อหาสาระตามเกณฑ์ ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือของการวิจัย เช่น เนื้อหาข้อ 1 หมายถึง "สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีพของมนุษย์ เช่น ดิน ฟ้า อากาศ น้ำ พืชและสัตว์" เป็นต้น (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก หน้า 162 - 166)
 - (4) หนังสือเรียน หมายถึง แบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และ

หนังสือประกอบการสอนสังคมศึกษา ซึ่งใช้เป็นประชากรของการวิจัย

2. ผู้วิจัยจะไม่ถือว่าความแตกต่างของปริมาณตัวอักษรในแต่ละบรรทัดของหนังสือเรียนที่ใช้เป็นประชากรแต่ละเล่ม เป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

1. วิเคราะห์เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนสังคมศึกษาแต่ละเล่มกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมแบบประสม ซึ่งได้ประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
2. วิเคราะห์หาปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทั้งหมดโดยเปรียบเทียบ กับ เกณฑ์

การวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากหนังสือเรียนแต่ละเล่มกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายทั้งหมดและเป็นรายชื่อ

ขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

1. การยอดของเนื้อหาของหนังสือเรียนสังคมศึกษาแต่ละเล่ม ซึ่งคำนวณได้จากจำนวนบรรทัด เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์ ซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 6 การยอดของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 1
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	รอยละ	อันดับ
1				----	
2	8	2.84	11	15.42	61.51
	11	3.00	8.5	43.15	
	12	3.19	5	2.94	
3	14	3.37	1	3.65	31.79
	15	3.10	6	0.66	
	16	3.00	8.5	9.99	
	17	2.72	12	2.28	
	18	2.90	10	5.58	
	19	3.31	3	9.63	
4				----	
5	31	3.07	7	1.52	10
6	33	3.27	4	4.16	5.18
	36	3.33	2	1.02	
n = 4	n = 12			100.00	

หมายเหตุ : (ตั้งแต่ตารางที่ 6 ถึงตารางที่ 24)

ข้อ = ความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาข้อที่

เนื้อหา = เนื้อหาสาระในเกณฑ์ข้อที่

ค่าเฉลี่ย = ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาสาระ (คะแนนสูง

สุด = 4 , คะแนนต่ำสุด = 0)

หมายเหตุ: (ต่อ)

อันดับ	=	อันดับความสำคัญของเนื้อหา
รอยละ	=	การรอยละของเนื้อหาที่คำนวณได้จากจำนวนบรรทัดที่หนังสือเรียนเล่มนั้นมีเนื้อหานั้น ๆ
-----	=	หนังสือเรียนไม่ได้เสนอเนื้อหานั้น ๆ ไว้
n	=	จำนวนข้อที่มีเนื้อหา

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.(ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาเพียง 4 ข้อ ได้แก่ (1). ข้อ 2 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" (2). ข้อ 3 คือ "ให้เข้าใจซามซึ่งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ" (3). ข้อ 5 คือ "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความกึกเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย" และ (4). ข้อ 6 คือ "ให้รู้จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการ และระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล" หนังสือเรียนเล่มนี้เน้นเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 2 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.51 และความมุ่งหมายข้อ 3, 6, และ 5 เป็นอันดับรองลงไป คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 31.79, 5.18 และ 1.52 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าหนังสือเรียนเล่มนี้เสนอเนื้อหาตรงกับเกณฑ์ข้อ 11 คือเรื่อง "การส่งเสริมการแปลความหมายหรือสรุปขอมูล" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.15 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญของเนื้อหาข้อนี้เป็นอันดับที่ 8.5

สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายที่หนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ได้เสนอเนื้อหาไว้ คือความมุ่งหมายข้อ 1 และ ข้อ 4 นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าอันดับความสำคัญของเนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมวลเอาไว้เลย

ตารางที่ 7 ค่าร้อยละของเนื้อหาหัวเคราะห์ที่ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 2
เปรียบเทียบกับความเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
1	2	3.10	10.5	12.42	12.95	3
	4	3.07	13	0.53		16
2	11	3.00	16	1.90	6.12	11
	12	3.19	9	4.22		7
3	14	3.37	4	1.93	58.71	10
	15	3.10	10.5	5.51		5
	16	3.00	16	0.80		15
	17	2.72	19	0.34		17
	18	2.92	18	30.99		1
	19	3.31	7	19.14	2	
4	26	3.33	5.5	0.99		13.5
5	27	3.73	1	4.94	14.17	6
	28	3.43	3	0.08		19
	29	3.07	13	0.15		18
	30	3.45	2	0.99		13.5
	31	3.07	13	8.01		4
6	33	3.27	8	2.51	7.06	9
	35	3.00	16	1.29		12
	36	3.33	5.5	3.26		8
n = 6	n = 19			100.00		

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายทุกข้อ เน้นเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 3 คือ "ให้เข้าใจชาวซึ่งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามความความจริงใจ" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 58.71 และได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 5, 1, 6, 2, และ 4 เป็นอันดับรองลงไป คิดเป็นร้อยละ 14.17, 12.95, 7.06, 6.12, และ 0.99 ตามลำดับ

เนื้อหาที่หนังสือเล่มนี้เน้นมากที่สุด คือเนื้อหาสาระข้อ 18 ก่อเรื่อง "ตัวอย่างหรือข้อเสนอนะที่จะช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจและปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเห็นว่าดี" คิดเป็นร้อยละ 30.99 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญของเนื้อหาข้อนี้ไว้เป็นอันดับที่ 18

หนังสือเรียนเล่มนี้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาไม่ตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้เลย

จากตารางที่ 8 ปรากฏว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาเพียง 4 ข้อ ได้แก่ 1, 2, 4, และ 6 และได้เน้นเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 1 คือ "ให้ความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" มากที่สุด เน้นความมุ่งหมายข้อ 6, 4 และ 2 เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 63.51, 17.70, 11.99, และ 6.80 ตามลำดับ

เนื้อหาสาระข้อที่หนังสือเรียนเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ เนื้อหาสาระข้อ 2 เรื่อง "การดำรงชีพของมนุษย์ในโลกปัจจุบันในด้าน อาชีพ ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา และสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 28.99 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับที่ 8

สรุปได้ว่า เนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มนี้มีอันดับความสำคัญไม่ตรงกับเกณฑ์แม้แต่เพียงข้อเดียว และไม่ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 3 และ 5

โตแก่ "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ" และ "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความภาคภูมิใจของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนจะมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย" ตามลำดับ

ตารางที่ 6 การยอดของเนื้อหาจากการวิเคราะห์หนังสือเรียนเล่มที่ 3
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	รอยตะ	อันดับ	
1	1	3.50	3.5	3.26	63.51	7
	2	3.10	8	28.99		1
	3	2.93	11	27.36		2
	4	3.07	9	1.49		10
	6	3.50	3.5	2.41		9
2	11	3.00	10	6.80		5
3				----		
4	22	3.73	1	0.43	11.99	12
	23	3.53	2	7.30		4
	24	2.83	12	2.98		8
	26	3.33	5.5	1.28		11
5				----		
6	33	3.27	7	14.17	17.70	3
	36	3.33	5.5	3.53		6
n = 4	n = 12			100.00		

ตารางที่ 9 การยอดของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 4
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	รอยละ	อันดับ
1	1	3.50	5.5	9.83	2
	2	3.10	15	9.26	3
	3	2.93	21	8.59	5
	4	3.07	17.5	5.14	8
	5	3.23	10	0.05	21.5
	6	3.50	5.5	0.40	19
2	7	3.51	4	0.53	14
	9	3.16	14	0.47	16.5
	11	3.00	19.5	35.69	1
3			----		
4	20	3.17	12.5	6.47	6
	21	3.21	11	6.07	7
	22	3.73	1.5	8.65	4
	23	3.53	3	1.61	10
	24	2.83	22	1.35	11
	26	3.33	7.5	0.72	13
5	27	3.73	1.5	0.48	15
	29	3.09	16	0.43	18
	31	3.07	17.5	0.26	20

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
6	32	3.17	12.5	0.83	4.00	12
	33	3.27	9	0.46		16.5
	35	3.00	19.5	2.66		9
	36	3.33	7.5	0.05		21.5
n = 5	n = 22			100.00		

จากตารางที่ 9 จะพบว่าแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดย พ.อ.พูนพอด อาสนจินดา ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 5 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 4, 5 และ 6 เน้นเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 2 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้ประสานกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" มากที่สุด และข้อ 1, 4, 6 และ 5 เป็นอันดับรองลงมา จดเป็นร้อยละ 36.69, 33.27, 24.87, 4.00 , และ 1.17 ตามลำดับ

เนื้อหาสาระที่แบบเรียนเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือเนื้อหาสาระข้อ 11 ได้แก่เรื่อง "การส่งเสริมการแปลความหมายหรือสรุปขอมูล" ตรงกับที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับที่ 19 อันดับความสำคัญของเนื้อหาที่แบบเรียนเสนอไว้ใกล้เคียงกับเกณฑ์มากที่สุด มีเพียงข้อเดียว คือเนื้อหาสาระข้อ 32 เรื่อง " การแสดงระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา พร้อมทั้งตัวอย่างประกอบการแก้ปัญหา โดยใ้ระเบียบวิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์"

แบบเรียนเล่มนี้ไม่ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 3 คือ "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ"

ตารางที่ 10 ค่าร้อยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 5
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
1	2	3.10	4	7.10	8.62
	3	2.93	6	1.52	
2	7	3.51	1	43.66	89.05
	8	2.84	7	27.87	
	10	2.71	8	0.12	
	11	3.00	5	16.71	
	12	3.19	3	0.69	
3				----	
4				----	
5				----	
6	33	3.27	2	2.33	5
n = 3	n = 8			100.00	

จากตารางที่ 10 ปรากฏว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์
ไทยและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษา-
ธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, และ 6 เน้นเนื้อ
หาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 2 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสัง-
คม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตาม
ประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" มากที่สุด ข้อ 1 และ 6 เป็นอันดับรองลงมา คิด
เป็นร้อยละของเนื้อหา 89.05, 8.62 , และ 2.33 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายละเอียด จะพบว่าหนังสือเรียนเล่มนี้ได้เสนอเนื้อหาสาระข้อ 7

คือเรื่อง "วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติไทย ในด้านประวัติความเป็นมา ระบบสังคมย่อย ภาษา ศิลป วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา ค่านิยม พฤติกรรมของบุคคล กฎหมาย การปกครองประเทศ อาชีพความเป็นอยู่ ตลอดจนความสัมพันธ์กับต่างประเทศ" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.66 และเลนอันดับของเนื้อหาตรงกับอันดับที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ไว้ 4 อันดับ คือ อันดับของเนื้อหาข้อ 2, 3, 7 และ 10

ความมุ่งหมายขอที่หนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ได้เสนอเนื้อหาไว้ คือ ความมุ่งหมายข้อ 4 และ 5

ตารางที่ 11 การร้อยละของเนื้อหาหัวข้อเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 6 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
1				----		
2	8	2.84	11	16.67	43.97	3
	11	3.00	8.5	25.63		2
	12	3.19	5	11.67		10
3	14	3.37	1	6.67	47.85	5
	15	3.10	6	0.36		12
	16	3.00	8.5	9.20		4
	17	2.72	12	3.29		7
	18	2.90	10	2.69		8
	19	3.31	3	25.74	1	
4				----		
5	31	3.07	7	1.02		11

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
6	33	3.27	4	4.60	7.16
	36	3.33	2	2.56	
n = 4	n = 12			100.00	

จากตารางที่ 11 จะพบว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 3 คือ "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรมและปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.85 และเสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 2, 6, และ 5 เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 43.97, 7.16, และ 1.02 ตามลำดับ เนื้อหาที่หนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ได้กล่าวถึงไว้เลย คือเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 1 และ 4 เกี่ยวกับเรื่อง "ให้มีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" และ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม" ตามลำดับ

อันดับความสำคัญของเนื้อหาในหนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้เลย เนื้อหาสาระข้อที่เน้นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.74 คือเนื้อหาสาระข้อ 19 คือเรื่อง "การให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะตัดสินใจและปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเล็งเห็น"

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 4 ข้อ คือข้อ 1, 2, 4, และ 6 เน้นเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 1 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม"

ตารางที่ 12 การยอดของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 7
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ยอด	อันดับ	
1	1	3.50	4.5	3.54	54.15	8
	2	3.10	10.5	37.13		1
	3	2.93	13	10.71		4
	6	3.50	4.5	2.77		10
2	7	3.51	3	0.12	15.13	14
	8	2.84	14	0.71		13
	11	3.00	12	14.30		2
3				----		
4	20	3.17	9	11.03	25.97	3
	21	3.21	8	4.96		6
	22	3.73	1	5.32		5
	23	3.53	2	1.37		11
	26	3.33	6	3.29		9
5				----		
6	33	3.27	7	3.69	4.75	7
	34	3.10	10.5	1.06		12
n = 4	n = 14				100.00	

ลอมทางธรรมชาติและทางสังคม" มากที่สุด คิดเป็นยอด 54.15 และข้อ 4, 2, และ 6 เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นยอด 25.97, 15.13 และ 4.75 ตามลำดับ
หนังสือเรียนเล่มนี้ได้ให้น้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาสาระข้อ 2 คือเรื่อง "การ

ค่างชี้พของมนุษย์ในโลกปัจจุบันในค่านาอาชีพ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อถือ และลัทธิศาสนา และสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป " มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.13 ซึ่งเนื้อหาสาระข้อนี้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ไว้เป็นอันดับที่ 10.5 เนื้อหาที่มีอันดับความสำคัญตรงกับเกณฑ์มีเพียงข้อเดียว คือ ข้อ 33 เรื่อง "การส่งเสริมวิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ เรน การศึกษาอย่างรอบคอบ การทดลองเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง การบันทึกข้อมูลจากการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปกฎเกณฑ์หรือความรู้ที่ได้จากการทดลองหรือการสังเกต เป็นต้น"

ความมุ่งหมายที่หนึ่งคือเล่มนี้ไม่ได้เสนอเนื้อหาไว้เลย คือ ข้อ 3 เกี่ยวกับ "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณาทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ" และ ข้อ 5 เกี่ยวกับ "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความกึกเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งพลเมืองแต่ละคนหึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย"

จากตารางที่ 13 ปรากฏว่าแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย พ.อ. พูนพล อาสนจินดา ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, และ 6 และเน้นเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 1 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.20 สำหรับความมุ่งหมายข้อ 2, 4, และ 6 นั้นแบบเรียนเล่มนี้ได้เสนอเนื้อหาไว้เป็นอันดับที่ 2, 3, และ 4 คิดเป็นร้อยละ 35.43, 22.80, และ 0.57 ตามลำดับ

เนื้อหาที่แบบเรียนเล่มนี้ให้ความสำคัญมากที่สุดคือเนื้อหาสาระข้อ 11 คือเรื่อง "การส่งเสริมการแปลความหมายหรือสรุปข้อมูล" คิดเป็นร้อยละ 32.23 ตรงกับอันดับความสำคัญซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ไว้ คืออันดับที่ 14 เนื้อหาข้อที่แบบเรียนนี้ได้เสนออันดับความสำคัญตรงกับเกณฑ์ คือเนื้อหาสาระข้อ 21 และ 24 ได้แก่เรื่อง "การบริโภค ได้แก่การกินและการใช้สิ่งของและบริการเพื่อที่จะบำบัดความต้องการของมนุษย์ โดยจะต้องคำนึงถึงอภาพของบุคคล" และ "การอธิบายและตัวอย่างการสรุปเหตุและผลของปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม"

ตารางที่ 13 การร้อยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 8
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
1	1	3.50	4.5	10.84	41.20	3
	2	3.10	12	9.86		4
	3	2.93	15	12.54		2
	4	3.07	13	7.34		7
	6	3.50	4.5	0.62		12
2	7	3.51	3	0.12	35.43	15
	9	3.16	11	1.22		10
	10	2.71	17	1.49		9
	11	3.00	14	32.23		1
	12	3.19	9	0.37		14
3				----		
4	20	3.17	10	8.71	22.80	5
	21	3.21	8	5.39		8
	22	3.73	1	0.95		11
	23	3.53	2	7.65		6
	24	2.83	16	0.10		16
5				----		
6	33	3.27	7	0.52	0.57	13
	36	3.33	6	0.05		17
n = 4	n = 17			100.00		

ตารางที่ 14 การร้อยละของเนื้อหาที่ได้รับคะแนนได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 9
เปรียบเทียบกับความเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
1	1	3.50	3	0.71	15.58	9
	2	3.10	8	13.74		3
	3	2.93	10	1.13		6
2	7	3.51	2	0.90	80.58	7
	8	2.84	11	52.28		1
	10	2.71	12	0.26		11
	11	3.00	9	25.14		2
	12	3.19	6	1.92		5
	13	2.64	13	0.08	13	
3				----		
4	20	3.17	7	0.23	1.66	12
	21	3.21	5	0.87		8
	23	3.53	1	0.56		10
5				----		
6	33	3.27	4	2.18		4
n = 4	n = 13			100.00		

จากตารางที่ 14 จะพบว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 4 ข้อ คือข้อ 2, 1, 6, และ 4 เรียงลำดับจากอันดับความสำคัญมากไปหาน้อย คิดเป็นร้อยละ 80.58, 15.58, 2.18 และ 1.66

ตามลำดับ

หนังสือเล่มนี้เสนออันดับของเนื้อหาตรงกับเกณฑ์เพียงข้อเดียว คืออันดับของเนื้อหาข้อ 33 เรื่อง "การส่งเสริมวิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ เช่น การศึกษาอย่างรอบคอบ การทดลองเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง เป็นต้น" สำหรับเนื้อหาสาระที่หนังสือเรียนเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือเนื้อหาข้อ 8 เรื่อง "วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับชาติไทย ในด้านประวัติความเป็นมา ระบบสังคมย่อย ภาษา ศิลป วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา ค่านิยม พฤติกรรมของบุคคล กฎหมาย การปกครองประเทศ อาชีพและความเป็นอยู่ ตลอดจนความสัมพันธ์กับประเทศไทย" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 52.28 ตรงกับเกณฑ์อันดับที่ 11

ตารางที่ 15 การร้อยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 10
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
1	2	3.10	4	0.55	3.88 7
	3	2.93	7	1.39	
	4	3.07	5	1.94	
2	7	3.51	1	42.40	93.19 2
	8	2.34	8	45.58	
	11	2.71	9	4.99	
	12	3.00	6	0.22	
3	14	3.37	2	0.15	9
4				----	
5				----	
6	33	3.27	3	2.78	4
n = 4	n = 9			100.00	

จากตารางที่ 15 ปรากฏว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ ไทยและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาสาระข้อ 8 คือเรื่อง "วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับชาติไทย ในด้านประวัติความเป็นมา ระบบสังคมย่อย ภาษา ศิลป วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา ค่านิยม พฤติกรรมของบุคคล กฎหมาย การปกครองประเทศ อาชีพและความเป็นอยู่ ตลอดจนความสัมพันธ์กับประเทศไทย" เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 45.58 ตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับที่ 8

หนังสือเรียนเล่มนี้ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 2, 1, 6, และ 3 คิดเป็นร้อยละ 93.19, 3.88, 2.78, และ 0.15 เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย และได้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาตรงกับเกณฑ์เพียงอันดับเดียวคืออันดับของเนื้อหาสาระข้อ 4 เรื่อง "การนำความรู้เดิมไปประยุกต์ใช้ หรือการส่งเสริมให้นำความรู้ในเรื่องหนึ่งไปอธิบายอีกเรื่องหนึ่ง"

จากตารางที่ 16 จะเห็นว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาสาระข้อ 11 คือ "การส่งเสริมการแปลความหมายหรือสรุปข้อมูล" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.74 ตรงกับความสำคัญที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้เป็นอันดับที่ 9 เนื้อหาที่หนังสือเรียนเล่มนี้ไม่ได้กล่าวไว้เลย คือเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อ 1 และ 4 ได้แก่ "ให้มีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" และ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม"

ความมุ่งหมายที่หนังสือเล่มนี้ให้ความสำคัญ คือ ข้อ 2, 3, 6, และ 5 ตามลำดับ คิดเป็นร้อยละ 57.96, 35.61, 5.00 และ 1.43

อันดับความสำคัญของเนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้ไม่ตรงกับอันดับของเนื้อหาในเกณฑ์เลยแม้แต่เพียงข้อเดียว

ตารางที่ 16 ค่าร้อยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 11
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
1				----	
2	8	2.84	8	13.32	57.96
	11	2.71	9	42.74	
	12	3.19	4	11.90	
3	14	33.37	1	7.61	35.61
	16	3.00	6	4.20	
	18	2.90	7	13.01	
	19	3.31	2	10.79	
4				----	
5	31	3.07	5	1.43	9
6	33	3.27	3	5.00	6
n = 4	n = 9			100.00	

จากตารางที่ 17 ปรากฏว่าหนังสือประกอบกระเรียนเสด็จมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมาย 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, 4, 5, และ 6 เน้นความมุ่งหมายข้อ 1 คือ "ให้ความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" มากเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 47.03 และเน้นความมุ่งหมายข้อ 2, 4, 6, และ 5 เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 29.09, 18.22, 4.40 และ 1.26 ตามลำดับ

หนังสือเล่มนี้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาตรงกับเกณฑ์เพียงข้อเดียว คือเนื้อหาสาระข้อ 31 เรื่อง "การจูงใจให้ยูเรียนสนใจความเคลื่อนไหวด้านเศรษฐกิจ สังคมและ

การเมืองของชุมชนและประเทศของตน

ตารางที่ 17 การรอยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 12
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	รอยละ	อันดับ	
1	1	3.50	3.5	7.48	47.03	6
	2	3.10	10	25.38		1
	3	2.93	14	13.16		3
	6	3.50	3.5	1.01		12
2	9	3.16	9	2.76	29.09	9
	10	2.71	15	4.84		7
	11	3.00	12.5	20.61		2
	12	3.19	7	0.88		13.5
3				----		
4	20	3.17	8	8.29	18.22	4
	21	3.21	6	1.32		10
	22	3.73	1	0.88		13.5
	23	3.53	2	7.73		5
5	31	3.07	11	1.26		11
6	33	3.27	5	4.08	4.40	3
	35	3.00	12.5	0.32		15
n = 5	n = 15			100.00		

ตารางที่ 18 การยอดของเนื้อหาตัวเคราะห์ที่ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 13
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		กาเฉลี่ย	กันคัย	รอยละ	อันคัย
1	1	3.50	4	0.41	19
	2	3.10	12	16.19	3
	3	2.93	18	6.07	7
	4	3.07	14	0.36	20
2	7	3.51	3	0.46	18
	8	2.84	19	0.56	17
	9	3.16	11	1.02	12
	11	3.00	16.5	16.92	2
	12	3.19	9	2.27	9
	13	2.64	21	0.70	15
3				----	
4	20	3.17	10	17.16	1
	21	3.21	8	6.82	6
	22	3.73	1	1.04	11
	23	3.53	2	7.70	5
	24	2.83	20	0.80	13
	26	3.33	5.5	3.07	8
5	29	3.07	14	0.61	16
	31	3.07	14	2.06	10
6	33	3.27	7	14.88	4
	35	3.00	16.5	0.75	14
	36	3.33	5.5	0.15	21
n = 5	n = 21			100.00	

จากตารางที่ 18 บปรากฏว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ ภูมิภาคและภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, 4, 5, และ 6 เน้นความมุ่งหมายข้อ 4 คือ "ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการส่งวนทรัพยากรของสังคม" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.59

เนื้อหาสาระของหนังสือเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือ เนื้อหาข้อ 20 คือ "การผลิต ได้แก่ การสร้าง เศรษฐกิจและบริการทาง ๆ เพื่อบำบัดความต้องการของมนุษย์" คิดเป็นร้อยละ 17.16 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับที่ 10

เนื้อหาในหนังสือเรียนเล่มนี้มีอันดับความสำคัญตรงกับเกณฑ์เพียงข้อเดียว คือ เนื้อหาข้อ 12 เรื่อง "การวิเคราะห์และตัดสินใจปัญหาในอดีตและปัจจุบันโดยอาศัยพื้นฐานทางประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์" ซึ่งมีความสำคัญเป็นอันดับที่ 9

ตารางที่ 19 ตารางรายละเอียดของเนื้อหาวิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 14 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
1	1	3.50	3.5	13.62	49.84	3
	2	3.10	10	23.27		2
	3	2.93	14	8.83		4
	4	3.07	11	3.97		6
	6	3.50	3.5	0.15		14
2	8	2.84	15	3.26	36.33	3
	9	3.16	9	0.74		12
	10	2.71	16	1.43		10
	11	3.00	12.5	30.90		1

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		กาเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
3				----	
4	20	3.17	8	7.23	12.62
	21	3.21	7	1.73	
	22	3.73	1	0.10	
	23	3.53	2	3.56	
5				----	
6	33	3.27	6	0.79	1.21
	35	3.00	12.5	0.29	
	36	3.33	5	0.13	
n = 4	n = 16			100.00	

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่าแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย พ.อ.พูนพล อาสนจินดา ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 4, และ 6 เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 49.84, 36.33, 12.62 และ 1.21 แบบเรียนเล่มนี้เน้นเนื้อหาข้อ 11 คือ "การส่งเสริมการแปรรูปหรือการสรุปข้อมูล" มากเป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 30.90

เนื้อหาในแบบเรียนเล่มนี้ไม่มีอันดับความสำคัญตรงกับเกณฑ์เลย

ตารางที่ 20 การยอดของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 15
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
1				----	
2	7	3.51	1	1.24	93.65
	8	2.84	5	76.42	
	11	3.00	4	6.77	
	12	3.19	3	9.22	
3				----	
4				----	
5				----	
6	33	3.27	2	6.35	4
n = 2	n = 5			100.00	

จากตารางที่ 20 ปรากฏว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ - ศาสตร์ต่างประเทศ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 2 ข้อ คือข้อ 2 และ 6 ได้แก่ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างตมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" และ "ให้รู้จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 93.65 และ 6.35 ตามลำดับ

อันดับความสำคัญของเนื้อหาในหนังสือเรียนเล่มนี้ตรงกันข้ามกับ เกณฑ์เกือบทั้งหมด

ตารางที่ 21 ร้อยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 16
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
1				----	
2	8	2.84	5	76.22	96.86
	11	3.00	4	11.14	
	12	3.19	3	9.50	
3				----	
4				----	
5	27	3.73	1	1.57	4.5
6	33	3.27	2	1.57	4.5
n = 3	n = 5			100.00	

จากตารางที่ 21 จะพบว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์
ต่างประเทศ (วิชาบังคับ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ก.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวง
ศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายเพียง 3 ข้อ ได้แก่ข้อ 2, 5,
และ 6 คิดเป็นร้อยละ 96.86, 1.57 และ 1.57 ตามลำดับ เนื้อหาที่
หนังสือเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือเนื้อหาสาระข้อ 8 เรื่อง "วิวัฒนาการทาง
สังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับชาติไทย ในด้านประวัติศาสตร์, วัฒนธรรม,
ระบบสังคมย่อย ภาษา ศิลป วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา การ
นิยม พฤติกรรมของบุคคล กฎหมาย การปกครองประเทศ อาชีพและความเป็นอยู่ ตลอดจน
ความสัมพันธ์กับประเทศไทย" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 76.22 แต่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญ
สำคัญของเนื้อหาข้อนี้ไว้เป็นอันดับที่ 5

เนื้อหาที่มีอันดับความสำคัญตรงกับเกณฑ์มีเพียงข้อเดียว คือข้อ 12 ได้แก่เรื่อง "การ

วิเคราะห์และตัดสินใจปัญหาในอดีตและปัจจุบัน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประวัติศาสตร์และสังคมศาสตร์

ตารางที่ 22 การรอยละของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 17
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักจายสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		ค่าเฉลี่ย	อันกบ	รอยละ	อันกบ
1	2	3.10	14.5	3.85	6
2	7	3.51	3	1.13	16
	8	2.84	20	0.61	20
	9	3.16	13	2.21	10
	10	2.71	22	5.69	3
	11	3.00	17.5	1.24	15
	12	3.19	11	2.66	9
	13	2.64	23	0.05	23
3	14	3.37	6	1.76	12
	15	3.10	14.5	3.89	5
	16	3.00	17.5	0.39	21
	17	2.72	21	0.14	22
	18	2.90	19	5.19	4
	19	3.31	8	0.65	19
4	20	3.17	12	3.03	8
	21	3.21	10	6.57	2
	23	3.53	2	0.88	18
	26	3.33	7	1.61	13

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน	
		คาเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ
5	27	3.73	1	50.58	54.92
	28	3.43	5	1.06	
	29	3.45	4	1.79	
	31	3.07	16	1.49	
6	33	3.27	9	3.54	7
n = 6	n = 23			100.00	

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่าแบบเรียนหน้าที่พลเมือง ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายครบทุกข้อ แต่ได้ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายข้อ 5 คือ "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนาและฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ตลอดจน จินตทัศน์หน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประ-
ชาธิปไตย" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.92 และให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายข้อ 2, 4, 3, 1, และ 6 เป็นอันดับรองลงไป เนื้อหาสาระที่แบบเรียนเล่มนี้ให้ความสำคัญมากที่สุด คือเนื้อหาข้อ 27 เรื่อง "ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย จารีตประเพณี ระบอบการปกครอง ตลอดจนจินตทัศน์ หน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 50.58

แบบเรียนเล่มนี้ได้ให้อันดับความสำคัญของเนื้อหาข้อ 33 และ 27 ตรงกับเกณฑ์

จากตารางที่ 23 ปรากฏว่าหนังสือประกอบการสอนวัฒนธรรมไทยและตะวันออก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 5 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 5, และ 6 เน้นเนื้อหาตาม

ตารางที่ 23 การรอยละของเนื้อหาวิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 18
เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	รอยละ	อันดับ	
1	2	3.10	6.5	31.04	33.27	2
	3	2.93	9	1.90		6
	6	3.50	3	0.33		10.5
2	7	3.51	2	53.95	56.12	1
	8	2.84	11	2.17		5
3	14	3.37	4	0.06	4.15	12
	15	3.10	6.5	2.31		4
	16	3.00	8	0.65		8
	17	2.72	12	0.80		7
	18	2.90	10	0.33		10.5
4				-----		
5	27	3.73	1	0.36		9
6	33	3.27	5	6.10		3
n = 5	n = 12			100.00		

ความมุ่งหมายข้อ 2 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสัมพันธ์กันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ"มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.12 เนื้อหาข้อที่หนังสือเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือข้อ 7 เรื่อง "วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติไทย ในด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมา ระบบสังคมย่อย ภาษา ศิลปะ วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา กานินยม พฤติกรรมของบุคคล กฎหมาย การปกครองประเทศ อาชีพและ

ความเป็นอยู่ ตลอดจนความสัมพันธ์กับต่างประเทศ" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 53.95
 อันดับความสำคัญของเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ตรงกับเกณฑ์เพียง 2 ข้อ คือ เนื้อ
 หาข้อ 16 และ 18 ได้แก่เรื่อง "ตัวอย่างการรักษาและปฏิบัติตามคุณค่าทางศีลธรรม
 และวัฒนธรรมที่ดีงาม ตลอดจนการปรับปรุงคุณค่านั้น ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น หรือตัวอย่าง
 การปฏิบัติในทางตรงกันข้าม" และ "ตัวอย่างหรือขอเสนอแนะที่จะช่วยให้ผู้เรียน
 ตัดสินใจและเลือกปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเห็นว่าก็มีประโยชน์"

ตารางที่ 24 การร้อยละของเนื้อหาหัวข้อวิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนเล่มที่ 19
 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์

ข้อ	เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
		ค่าเฉลี่ย	อันดับ	ร้อยละ	อันดับ	
1	2	3.10	9.5	9.43	5	
2	12	3.10	8	10.57	4	
3	15	3.10	9.5	1.92	55.25	10
	16	3.00	12.5	4.57		6
	17	2.70	15	1.29		11
	18	2.90	14	35.87		1
4	19	3.31	6	11.60	1.14	3
	23	3.53	2	0.81		12
	26	3.35	4.5	0.33		15
5	27	3.73	1	14.00	16.94	2
	29	3.07	11	2.50		9
	30	3.45	3	0.44		14
6	33	3.27	7	2.76	6.67	8
	35	3.00	12.5	3.17		7
	36	3.33	4.5	0.74		13
n = 6	n = 15			100.00		

จากตารางที่ 24 จะเห็นว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ทดลองใช้ในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม) โดย มาลาดี มลิณทนต์ จุฑุฑู ลุภาพ และเสงี่ยม พรหมบุญพงศ์ ได้เสนอเนื้อหาตรงความ มุ่งหมายครบทุกข้อ แต่เสนอเนื้อหาตรงความมุ่งหมายข้อ 3 คือ "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่า ทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามกฏความจริงใจ" มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.25 และให้ความสำคัญแก่เนื้อหาตรงความมุ่งหมายข้อ 5, 2, 1, 6, และ 4 เป็น อันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 16.94, 10.57, 9.43, 6.67, และ 1.14 ตามลำดับ เนื้อหาสาระข้อที่หนังสือเล่มนี้ให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 คือข้อ 18 คือเรื่อง "ตัวอย่างหรือขอเสนอแนะที่จะช่วยใ้ครูเรียนศักศิโนใจและเลือกปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเห็นว่าดี มีประโยชน์" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 35.87

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา (ตามความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา โดยพิจารณาจากอันดับความสำคัญ) จากแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือ ประกอบการสอนสังคมศึกษา จำนวน 19 เล่ม สรุปได้ว่า

(1) มีหนังสือเรียนเพียง 3 เล่มที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายครบทั้ง 6 ข้อ ได้แก่เล่มที่ 2, 17, และ 19

(2) มีหนังสือเรียนจำนวน 4 เล่มที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 5 ข้อ ได้แก่เล่มที่ 4, 12, 13, และ 18

(3) มีหนังสือเรียนจำนวน 9 เล่ม เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 4 ข้อ ได้แก่ เล่มที่ 1, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 11, และ 14

(4) หนังสือเรียนที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 3 ข้อ มีจำนวน 2 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 5 และ 16

(5) มีเพียงเล่มเดียวที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 2 ข้อเท่านั้น คือเล่มที่ 15

(6) ความมุ่งหมายข้อที่หนังสือเรียนทั้ง 19 เล่มได้เสนอเนื้อหาไว้ คือความมุ่งหมายข้อ 2 และ 6 และความมุ่งหมายที่หนังสือดังกล่าวได้ให้ความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 1, 4, 5, และ 3 ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เนื้อหาสาระของวิชาสังคมศึกษาทั่วไปที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียน
จำนวน 19 เล่ม ตามความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา

เล่มที่	ความมุ่งหมาย						รวมค่าเฉลี่ย
	ขอ 1	ขอ 2	ขอ 3	ขอ 4	ขอ 5	ขอ 6	
1	-	/	/	-	/	/	4
2	/	/	/	/	/	/	6
3	/	/	-	/	-	/	4
4	/	/	-	/	/	/	5
5	/	/	-	-	-	/	3
6	-	/	/	-	/	/	4
7	/	/	-	/	-	/	4
8	/	/	-	/	-	/	4
9	/	/	-	/	-	/	4
10	/	/	/	-	-	/	4
11	-	/	/	-	/	/	4
12	/	/	-	/	/	/	5
13	/	/	-	/	/	/	5
14	/	/	/	/	/	/	6
15	-	/	-	-	-	/	2
16	/	/	/	/	/	/	6
17	/	/	/	/	/	/	6
18	/	/	/	-	/	/	5
19	/	/	/	/	/	/	6
รวมจำนวนเล่ม	14	19	8	11	11	19	

หมายเหตุ : / หมายถึง มีเนื้อหา
- หมายถึง ไม่มีเนื้อหา

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ของอันดับของเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์หนังสือเรียนแต่ละเล่มกับอันดับของความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษา ซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย ที่ว่าไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากหนังสือเรียนกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับ (The Rank Correlation Coefficient) โดยการเปรียบเทียบอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนกับเกณฑ์ค่าวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 26

จากตารางที่ 26 จะแยกพิจารณาได้เป็น 2 ประเด็น คือ

1. จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาทั้งหมดกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษาทั้ง 6 ข้อ
2. จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาเฉพาะหมวดกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายที่มีเนื้อหาตรงกับข้อนั้น พร้อมทั้งพิจารณาตารางที่ 6 ถึง 24 ประกอบด้วย

ผลการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในตารางที่ 26 ปรากฏว่าไม่มีหนังสือเรียนสังคมศึกษาที่น่าวิเคราะห์เลยใดมีเนื้อหาสัมพันธ์กับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ หมายความว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนสังคมศึกษาทั้ง 19 เล่มมีอันดับความสำคัญไม่สอดคล้องกันกับอันดับของความมุ่งหมายซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิเลย อย่างไรก็ตาม มีข้อพิจารณาละเอียดโดยศึกษาเนื้อหาสาระที่ตรงกับความมุ่งหมายเป็นรายข้อ จะพบว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนบางเล่มมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายเป็นบางข้อ จะขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามลำดับเล่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ทางบวกไปจนถึงเล่มที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางลบ ดังต่อไปนี้

(1) เล่มที่ 5 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทย และต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 26 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความหมายวิชาสังคมศึกษา เรียงจากค่าสูงไปนาคต่ำ

เลขที่	r_t	r_1	r_2	r_3	r_4	r_5	r_6
5	0.358	+	0.600	-	-	-	+
17	0.170	+	0.250	0.258	+	+	+
13	0.050	+	-0.086	-	0.029	+	+
2	0.048	+	+	0.258	+	0.075	+
18	0	+	+	-0.300	-	+	+
9	-0.010	+	0	-	+	-	+
6	-0.068	-	+	0.393	-	+	+
4	-0.177	-0.014	+	-	0.315	+	+
10	-0.250	+	+	+	-	-	+
8	-0.260	-0.425	-0.900*	-	0.100	-	+
12	-0.266	+	+	-	+	+	+
19	-0.272	+	+	0.300	+	+	+
7 ^o	-0.283	+	+	-	-0.400	-	+
1	-0.319	-	+	0.086	-	+	+
14	-0.344	-0.025	+	-	+	-	+
3	-0.349	-0.125	+	-	+	-	+
11	-0.483	-	+	+	-	+	+
15	-0.900*	-	-	-	-	-	+
16	-0.925*	-	-	-	-	+	+

หมายเหตุ : r_t = ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาทั้งแปดกับอันดับของความหมายทั้ง 6 ข้อ

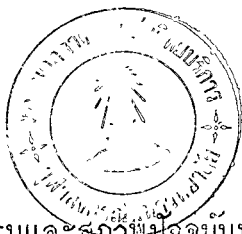
หมายเหตุ: (ต่อ)

$r_{1,2,\dots,6}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายขอ 1,2,... 6 ตามลำดับ
มี *	=	สัมพันธ์กันโดยนัยสำคัญที่ 5 เปอร์เซ็นต์
ไม่มี *	=	ไม่สัมพันธ์กันในเชิงสถิติ
-	=	ไม่มีเนื้อหาตรงกับความมุ่งหมายข้อนั้น
+	=	มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะหาค่า r ได้

มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมดสูงกว่า เล่มอื่น ๆ คือ 0.358 แสดงว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้กับความมุ่งหมายของหมวด วิชาสังคมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงสถิติ มีค่า $r = 0.456$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์ แต่เนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้ยังมีความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายอยู่บาง ในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อแยกพิจารณาเนื้อหาเป็นรายหมวดตามความมุ่งหมาย จะพบว่า อันดับความสำคัญของเนื้อหาหมวดที่ 2 มีความสัมพันธ์กับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมาย ข้อ 2 ในระดับปานกลาง คือมีค่า $r = 0.60$ แต่ไม่สัมพันธ์กันในเชิงสถิติศาสตร์ ซึ่งมี ค่า $r = 0.873$ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์ เมื่อ $df = 3$

เนื้อหาที่ตรงกับความมุ่งหมายขอ 1 และขอ 6 มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายได้ พิจารณา จากตารางที่ 10 ประกอบ ปรากฏว่าอันดับความสำคัญของเนื้อหาอันดับความสำคัญของ ความมุ่งหมายขอ 1 ตรงกัน แต่ในขอ 6 ไม่ตรงกัน แสดงว่าอันดับของเนื้อหาในหมวด 1 มีความสอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายขอ 1

โดยสรุป หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่มนี้ มีอันดับของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายซึ่ง ประเมินค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิอยู่บางในระดับต่ำ และมีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความ มุ่งหมายขอ 1 คือ "ให้ความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และทางสังคม" และความมุ่งหมายขอ 2 คือ "ให้ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมา

ในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรมและสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ"

(2) เล่มที่ 17 คือ แบบเรียนหน้าที่พลเมือง ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายสูง เป็นอันดับที่ 2 รองจากหนังสือเรียนเล่มที่ 5 มีความสัมพันธ์สัมพันธ์ 0.170 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ แต่เนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งหมายยังมีความสัมพันธ์กัน แต่ในระดับค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดตามความมุ่งหมาย จะพบว่าหนังสือเล่มนี้ได้เสนออันดับของเนื้อหาในหมวดที่ 2 และ 3 สัมพันธ์กันกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 2 และ 3 อยู่ข้างในในระดับต่ำเช่นเดียวกัน คือมีค่า r เท่ากับ 0.250 และ 0.258 ตามลำดับ ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันโดยเชิงสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์

จากตาราง 22 เมื่อพิจารณาอันดับความสำคัญของเนื้อหาที่ตรงกับความมุ่งหมายข้อ 1, 4, 5 และ 6 จะพบว่า อันดับของเนื้อหาในหมวดที่ 1, 4 และ 6 ไม่ตรงกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 1, 4 และ 5 เลย สำหรับเนื้อหาในหมวดที่ 5 นั้นซึ่งมี 4 อันดับ ตรงกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 5 สองอันดับและต่างกัน 2 อันดับ กล่าวคืออันดับของความมุ่งหมายคือ 1, 3, 2 และ 4 และอันดับของเนื้อหาเป็น 1, 4, 2 และ 3 จึงกล่าวได้ว่าอันดับของเนื้อหาเกี่ยวกับความมุ่งหมายข้อ 5 มีความสัมพันธ์กันอยู่ข้าง

สรุปได้ว่า แบบเรียนหน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาตอนต้น ได้เสนอเนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาอยู่ข้าง ทั้งโดยรวมและเป็นรายข้อ กล่าวคือ ได้เสนอเนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายข้อ 2, 3, และ 5 ได้แก่เกี่ยวกับ

- (1) "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ "
- (2) "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และ ปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ " และ (3) " ใหญ่จักเคารพสิทธิและความศักดิ์ของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึง เชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางสังคม และฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย " ตาม

ลำดับ

(3) เล่มที่ 13 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมดอยู่บางแต่ค่อนข้างต่ำมาก คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.050 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันโดยเชิงสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์

เมื่อพิจารณารายละเอียดจากตารางที่ 26 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับอันดับของความมุ่งหมายในข้อ 2 และ 4 มีค่า -0.086 และ 0.029 ตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่าอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 2 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 18 เมื่อพิจารณาอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 1, 5, และ 6 ประกอบด้วย พบว่าไม่มีอันดับตรงกันเลย

สรุปได้ว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ มีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมดในระดับต่ำ และเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 4 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสังวนทรัพยากรของสังคม" มีความสัมพันธ์กันบ้างเล็กน้อย

(4) เล่มที่ 2 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนออันดับของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายอยู่บาง แต่ค่อนข้างต่ำมากหรืออาจจะกล่าวได้ว่าเกือบจะไม่มีความสัมพันธ์กันเลย คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมาย 0.048 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติศาสตร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์

เนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 3 และข้อ 5 มีอันดับความสำคัญสัมพันธ์กันต่ำเช่นเดียวกัน คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.258 และ 0.075 ตามลำดับ

จากตารางที่ 7 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 1, 2, 4, และ 6 พบว่าอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายตรงกันทุกอันดับในข้อ 1,

2 , และ 6 มีแตกต่างกันเพียงหมวดเดียวคือหมวดความมุ่งหมายข้อ 4

จึงสรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ โดยส่วนรวมมีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษาอยู่บ้าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายในข้อ 1, 2, 3, 5, และ 6 ได้แก่ เรื่อง (1) "ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" (2) "ให้ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" (3) "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามความความจริงใจ" (4) "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย" และ (5) "ให้รู้จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล" ตามลำดับ

(5) . เล่มที่ 18 คือหนังสือประกอบการสอนวัฒนธรรมไทยและตะวันออก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ศ.) ของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาไม่สัมพันธ์กันกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิเลย มีค่า $r = 0$ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายเป็นรายหมวด พบว่าความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 3 มีค่า -0.30 แสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อนี้ไม่มีความสอดคล้องกัน เพราะให้อันดับตรงกันข้าม

จากตารางที่ 23 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 1, 2, 5, และ 6 ปรากฏว่า อันดับความสำคัญของเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 2 ตรงกันเพียงหมวดเดียวซึ่งแสดงว่ามีความสัมพันธ์กัน

โดยสรุป หนังสือประกอบการสอนวัฒนธรรมไทยและตะวันออกเล่มนี้ ได้เสนอเนื้อหาไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายโดยทั่วไป แต่มีความสัมพันธ์กันกับความมุ่งหมายข้อ 2 คือเรื่อง "ให้ความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ"

(6). เล่มที่ 9 คือหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอเนื้อหาที่มีอันดับตรงกันข้ามกับเกณฑ์ คือมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมาย -0.01 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้ไม่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษาโดย

ส่วนรวม เมื่อพิจารณารายละเอียดจากตารางที่ 26 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายข้อ 2 มีค่าเท่ากับ 0 จากตารางที่ 14 พบว่าอันดับของเนื้อหาในหมวดที่ 6 ตรงกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 6 เพียงหมวดเดียว สำหรับอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 1 และ 4 ไม่ตรงกัน

จึงสรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ มีเนื้อหาโดยส่วนรวมไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทั้งหมด แต่เนื้อหาในหมวดที่ 6 มีความสัมพันธ์กันกับความมุ่งหมายข้อ 6 คือเกี่ยวกับเรื่อง "ใหญ่จุลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล"

(7). เล่มที่ 6 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมด -0.068 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่า เนื้อหากับความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษาโดยส่วนรวมมีความสัมพันธ์กันบางอย่างน้อยมาก แต่ในทางตรงกันข้าม แสดงว่าอันดับของเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไม่สอดคล้องกันกับอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอันดับของความมุ่งหมายข้อ 3 สัมพันธ์กับอันดับของเนื้อหาในหมวดนี้ คือมีค่า $r = 0.393$ แต่จากตารางที่ 11 ปรากฏว่าอันดับของเนื้อหาในหมวดที่ 2, 4, และ 6 ไม่ตรงกันกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 2, 4, และ 6 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กัน

จึงสรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ เสนออันดับของเนื้อหาไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมาย โดยส่วนรวม แต่ยังคงมีความสัมพันธ์กันกับความมุ่งหมาย

ขอ 3 อยู่ข้างในระดับคอนขางต่ำ

(8) เล่มที่ 4 คือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดย พ.อ. พูน พล อาสนจินดา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหา กับอันดับของความมุ่งหมายของหมวดวิชา -0.177 ซึ่งไม่นับสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่า เนื้อหา กับความมุ่งหมายยังมีความสัมพันธ์กันอยู่บ้าง แต่ในทางตรงกันข้าม ซึ่งแสดงว่า อันดับของเนื้อหาไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายโดยส่วนรวม

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 26 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาในหมวด 1 กับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 1 คือ -0.014 ซึ่งแสดงว่า เนื้อหา กับความมุ่งหมายข้อนี้มีความสัมพันธ์ตรงกันข้าม นั่นคือไม่มีความสอดคล้องกัน สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา กับความมุ่งหมายในข้อ 4 มีค่าเท่ากับ 0.315 หมายความว่า อันดับของเนื้อหา กับอันดับของความมุ่งหมายข้อนี้มีความสัมพันธ์กัน แต่ในระดับคอนขางต่ำ

จากตารางที่ 9 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหา กับความมุ่งหมายในข้อ 2, 5, และ 6 ปรากฏว่า อันดับของเนื้อหา กับความมุ่งหมายข้อ 2 และ 6 ไม่ตรงกัน แต่ในข้อ 5 ตรงกันทุกอันดับ

สรุปได้ว่า หนังสือแบบเรียนภูมิศาสตร์ เล่มนี้ เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหา ไม่สอดคล้องกันกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาทั้งหมด แต่มีความสอดคล้องกันในบางข้อ ได้แก่ในหมวดความมุ่งหมายข้อ 4 และข้อ 5 คือเรื่อง "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม" และ "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย"

(9) เล่มที่ 10 คือหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทย และต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ศ.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนออันดับของเนื้อหา ตรงกันข้ามกับอันดับของความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา มีค่า $r = -0.250$ ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันโดยเชิงสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 26 พบว่าอันดับความสำคัญของเนื้อหาที่อันดับของความมุ่งหมายในข้อ 1, 2, 3, และ 6 มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ได้ จึงพิจารณาจากตารางที่ 15 ประกอบ ปรากฏว่าอันดับของเนื้อหาที่ความมุ่งหมายทั้งในข้อ 1, 2, 3, และ 6 ไม่ตรงกัน

สรุปได้ว่าหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ เสนออันดับของเนื้อหาไม่สอดคล้องกันกับอันดับของความมุ่งหมายซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

(10) เล่มที่ 8 ใ้แก่ แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย พ.อ. พูนพล อาสนจินดา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากแบบเรียนเล่มนี้กับอันดับของความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา เท่ากับ -0.260 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าเนื้อหาของแบบเรียนเล่มนี้มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายอยู่บ้าง แต่ในทางตรงกันข้าม นั่นคือไม่มีความสอดคล้องกันตามหลักสถิติศาสตร์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาที่ความมุ่งหมายเป็นรายข้อ พบว่าเนื้อหาที่ความมุ่งหมายในข้อ 4 มีความสัมพันธ์กันอยู่บ้าง คือมีค่า $r = 0.10$ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาที่อันดับของความมุ่งหมายข้อ 1 และ 2 นั้นเป็นไปในทางตรงกันข้าม โดยเฉพาะเนื้อหาที่ความมุ่งหมายข้อ 2 นั้นมีความสัมพันธ์กลับกันโดยมีนัยสำคัญที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ คือมีค่า $r = -0.425$ และ -0.90 ตามลำดับ

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่ความมุ่งหมายข้อ 6 ได้พบว่า อันดับของเนื้อหาที่ความมุ่งหมายตรงกับข้ามกัน ซึ่งหมายความว่าเนื้อหาที่ความมุ่งหมายข้อ 6 นี้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

โดยสรุป แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์เล่มนี้ เสนอเนื้อหาไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชา แต่ยังคงมีความสัมพันธ์กันกับความมุ่งหมายข้อ 4 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม"

(11) เล่มที่ 12 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายทั้งหมด -0.266 นั่นคือ เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้มีความสัมพันธ์กับความมุ่งหมายน้อยมาก และสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ แสดงว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้มีอันดับความสำคัญไม่สอดคล้องกันกับอันดับของความมุ่งหมายซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

จากตารางที่ 17 พิจารณาอันดับของเนื้อหาเปรียบเทียบกับอันดับของความมุ่งหมาย เป็นรายข้อ พบว่า อันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 1 และ 2 ไม่ตรงกันเลย แต่ในข้อ 4 มีอันดับตรงกันเป็นจำนวนครึ่งหนึ่ง แสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 4 นี้ มีอันดับสัมพันธ์กันครึ่งหนึ่ง สำหรับอันดับของเนื้อหาของความมุ่งหมายข้อ 6 ตรงกันทั้ง 2 อันดับซึ่งหมายความว่าเนื้อหาความมุ่งหมายข้อ 6 มีความสอดคล้องกัน

สรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาไม่สอดคล้องกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายของหมวดวิชาโดยส่วนรวม แต่เนื้อหายังมีความสัมพันธ์กันกับความมุ่งหมายบางข้อ 2 ได้แก่ข้อ 4 และข้อ 6 คือเกี่ยวกับเรื่อง "ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภคและการสงวนทรัพยากรของสังคม" และ "ให้รู้จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักการประเมินผล" ตามลำดับ

(12) เล่มที่ 19 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ทดลองใช้ในโครงการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนมัธยมแบบประสม) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา -0.272 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์ของเนื้อหาความมุ่งหมายของหนังสือเล่มนี้ เป็นไปในทางตรงกันข้าม โดยไม่มีความสัมพันธ์กันในเชิงสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหาความมุ่งหมายเป็นรายข้อ ได้พบว่า เนื้อหาความมุ่งหมายข้อ 3 มีความสัมพันธ์กัน แต่ค่อนข้างต่ำ คือมีค่า $r = 0.30$ จากตารางที่ 24 ปรากฏว่าอันดับของเนื้อหาในหมวด 4 ตรงกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 4 ทุกอันดับ แต่อันดับของเนื้อหาความมุ่งหมายในข้อ 1, 2, 5, และ 6 ไม่ตรงกัน

จึงกล่าวได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้เสนออันดับความสำคัญของเนื้อหาไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาโดยส่วนรวม แต่ยังมี

มีความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 3 และ 4 เกี่ยวกับเรื่อง "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ" และ "ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการส่งวนทรัพยากรของสังคม" ตามลำดับ

(13) เล่มที่ 7 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายทั้งหมด -0.283 หมายความว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายมีความสัมพันธ์กันเล็กน้อยในทางตรงกันข้าม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ นั่นคืออันดับของเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ไม่สอดคล้องกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายซึ่งได้ประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 26 พบว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 4 มีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกัน คือมีค่า $r = -0.40$ จากตารางที่ 12 บ่งชี้ว่าอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 6 ตรงกัน แต่ในข้อ 1 และ 2 มีอันดับกลับกัน แสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 6 สอดคล้องกัน แต่ในข้อ 1, 2, และ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนเล่มนี้ได้เสนอเนื้อหาโดยส่วนรวมไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา แต่เนื้อหากับความมุ่งหมายยังมีความสัมพันธ์กันเป็นบางเรื่อง คือสัมพันธ์กันในเรื่อง "ให้รู้จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล"

(14) เล่มที่ 1 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนออันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายในทางตรงกันข้าม คือมีค่า $r = -0.319$ ซึ่งไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ หมายความว่าอันดับของเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้ไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมาย เมื่อพิจารณาโดยรวม

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 26 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 3 เท่ากับ 0.086 นั่นคือเนื้อหาในหมวดนี้มีความ

สัมพันธ์กับความมุ่งหมายขอ 3 อยู่บ้าง จากตารางที่ 6 ได้พบว่าอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 2, 5, และ 6 กลับกัน ซึ่งหมายความว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายในหมวด 2, 5, และ 6 นี้ไม่มีความสอดคล้องกัน

การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมาย ในหนังสือเรียนเล่มนี้ จึงสรุปได้ว่า เนื้อหาโดยส่วนรวมไม่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาทั้งหมด แต่ยังคงมีความสอดคล้องกันในหมวดความมุ่งหมายขอ 3 คือเรื่อง "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ"

(15). เล่มที่ 14 คือ แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย พ.อ. พูนพล อาสนจินดา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายทั้งหมด -0.344 หมายความว่ามีความสัมพันธ์กันบ้างเล็กน้อยในทางตรงกันข้าม โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ จึงกล่าวได้ว่าเนื้อหาของแบบเรียนเล่มนี้ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา

จากตารางที่ 26 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายขอ 1 พบว่ามีค่า $r = -0.025$ ไม่มีความสัมพันธ์กันโดยเชิงสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์ จากตารางที่ 19 ได้พบว่า เนื้อหาในหมวด 2, 3, และ 6 มีอันดับตรงกันข้ามกับอันดับของความมุ่งหมายขอ 2, 3, และ 5 ตามลำดับ แสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อ 2, 3, และ 6 ไม่มีความสอดคล้องกัน

สรุปได้ว่า การจัดอันดับของเนื้อหาในแบบเรียนเล่มนี้ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

(16) เล่มที่ 3 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษา เท่ากับ -0.349 หมายความว่าเนื้อหาความมุ่งหมายมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ แต่ในทางกลับกัน และไม่ถือว่ามีความสัมพันธ์กันโดยหลักสถิติศาสตร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์ นั่นคือการจัดอันดับของเนื้อหาในหนังสือเรียนเล่มนี้ไม่สอดคล้องกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้หน้าหนักไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 26 ปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาในหมวด 1 กับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 1 เท่ากับ -0.125 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กันโดยเชิงสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญ 5 เปอร์เซ็นต์เช่นเดียวกัน และจากตารางที่ 8 พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 2, 4, และ 6 พบว่า อันดับของเนื้อหาตรงกับอันดับของความมุ่งหมายในข้อ 6 ส่วนในข้อ 2 และ 4 นั้นมีอันดับไม่ตรงกัน แสดงว่ามีความสอดคล้องกันระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายเฉพาะในข้อ 6 เพียงข้อเดียว

สรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ ได้เสนอเนื้อหาสอดคล้องกับความมุ่งหมายข้อ 6 คือเรื่อง "ให้รู้จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล" แต่เสนออันดับของเนื้อหาโดยส่วนรวมไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมด

(17). เล่มที่ 11 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนออันดับของเนื้อหาตรงกันข้ามกับอันดับของความมุ่งหมายโดยส่วนรวม โดยมีค่า $r = -0.483$ หมายความว่าอันดับของหนังสือเล่มนี้กับอันดับของความมุ่งหมายไม่มีความสอดคล้องกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 16 พบว่า อันดับของเนื้อหาในหมวด 2, 3, 5, และ 6 ส่วนมากกลับกันกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 2, 3, 5, และ 6 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กัน

จึงสรุปได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้ จัดเสนออันดับของเนื้อหาโดยไม่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาทั้ง โดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

(18). เล่มที่ 15 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาทั้งหมดกับอันดับของหมวดวิชาสังคมศึกษา เท่ากับ -0.90 แสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายมีความสัมพันธ์กลับกัน โดยมีนัยสำคัญ

คณูทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซนต์ ซึ่งหมายความว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนเล่มนี้กับความมุ่งหมายไม่มีความสอดคล้องกันเลย

พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายเป็นรายข้อ จากตารางที่ 20 พบว่า อันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 2 ตรงกันเป็นจำนวนครึ่งหนึ่ง แต่อันดับของเนื้อหาในหมวด 6 ไม่ตรงกันกับอันดับของความมุ่งหมายข้อ 6 หมายความว่ายังมีความสัมพันธ์กันอยู่บางระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายข้อ 2 แต่ในข้อ 6 ไม่มี

จึงกล่าวได้ว่า หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้มีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาโดยสิ้นเชิง แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์อยู่บางคือในหมวดความมุ่งหมายข้อ 2 คือเรื่อง "ใหม่ความรู้ความเข้าใจในประวัติความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ"

(19) เล่มที่ 16 คือ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ (วิชาบังคับ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาทั้งหมดกับอันดับของความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษา -0.925 แสดงว่าอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมายมีความสัมพันธ์กัน โดยมีความสำคัญที่ระดับ 5 เปอร์เซนต์ ซึ่งหมายความว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับความมุ่งหมายโดยสิ้นเชิง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จากตารางที่ 21 พบว่าอันดับของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายในข้อ 2, 5, และ 6 ไม่ตรงกันเลย แสดงว่าเนื้อหากับความมุ่งหมายในข้อดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า เนื้อหาของหนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษาเล่มนี้มีอันดับความสำคัญไม่สอดคล้องกันกับอันดับของความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างอันดับของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษาแต่ละเล่มกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายวิชาสังคมศึกษา ซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ว่า ไม่มีแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือ

ประกอบการสอนสังคมศึกษา เล่มใดที่เสนออันดับความสำคัญ ของเนื้อหาสอดคล้องกันกับอันดับของความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นเปอร์เซ็นต์ จึงยอมรับสมมุติฐานของการวิจัยที่ว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา

อย่างไรก็ตามมีหนังสือเรียนจำนวน 4 เล่ม ได้แก่เล่มที่ 5, 17, 13 และ 2 ที่มีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมาย แต่ค่อนข้างต่ำ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.358 ถึง 0.048 และมีหนังสือเรียนจำนวน 15 เล่มที่เสนออันดับของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายเป็นบางข้อ ได้แก่ หนังสือเรียนเล่มที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 17, 18, และ 19 (โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อหนังสือเรียนสังคมศึกษาในบทที่ 3 หน้า 47 - 49)

การวิเคราะห์หาปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาทั้งหมดโดยเปรียบเทียบ กับ เกณฑ์

ถ้าไม่ถือว่าความแตกต่างของปริมาณตัวอักษรในแต่ละบรรทัดของหนังสือเรียนแต่ละเล่มมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ข้อมูล จะสรุปปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอน จำนวนทั้ง 19 เล่ม โดยการเปรียบเทียบ กับ เกณฑ์ซึ่งประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 27 และ 28

จากตารางที่ 27 จะเห็นได้ว่าเนื้อหาสาระที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนสังคมศึกษาทั้ง 19 เล่ม ได้ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายข้อ 2 เป็นอันดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 45.51 และให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายข้อ 1, 3, 4, 5, และ 6 เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ สรุปได้ว่าหนังสือเรียนสังคมศึกษาทั้ง 19 เล่มได้เสนอเนื้อหาโดยเน้นความสำคัญตามความมุ่งหมาย เป็นลำดับลงมา ดังต่อไปนี้

(1) เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 2 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ชีวชนแต่ละชาติได้สร้าง

ตารางที่ 27

ปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
เปรียบเทียบกับความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษา

ความมุ่งหมาย	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	จำนวนบรรทัด	รอยละ	อันดับ
ขอ 1	3.22	2	10,253.0	19.89	2
ขอ 2	3.01	6	23,449.0	45.51	1
ขอ 3	3.07	5	5,738.0	11.14	3
ขอ 4	3.20	3	5,245.5	10.18	4
ขอ 5	3.35	1	4,163.5	8.08	5
ขอ 6	3.17	4	2,679.0	5.20	6
รวม	-	-	51,528.0	100.00	-

หมายเหตุ :

 r_{1-16}
ค่าเฉลี่ย

= -0.4143, 0.3214; 0.0236, 0.3929, 0.0750, 0.10 ตามลำดับ

= ค่าเฉลี่ยของเนื้อหาสาระที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้

(คะแนนสูงสุด = 4 , คะแนนต่ำสุด = 0)

อันดับ

= อันดับความสำคัญของเนื้อหาสาระแต่ละขอ

จำนวนบรรทัด

= จำนวนบรรทัดที่หนังสือเรียนสังคมศึกษาเสนอเนื้อหา
ตรงตามเกณฑ์ข้อนั้น ๆ

รอยละ

= รอยละของเนื้อหาที่คำนวณได้จากจำนวนบรรทัด

สัมพันธ์มาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" (อันดับที่ 1)

(2) . เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 1 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม" (อันดับที่ 2)

(3) เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 3 คือ "ให้เข้าใจซาบซึ้งในคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม และปฏิบัติตามด้วยความจริงใจ" (อันดับที่ 3)

(4) . เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 4 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความสัม-

พันธะระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการส่งวนทรัพยากรของสังคม" (อันดับที่ 4)

(5) เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 5 คือ "ใหญ่จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ค้ำใจถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย" (อันดับที่ 5)

(6) เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 6 คือ "ใหญ่จักมูลเหตุ เข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล" (อันดับที่ 6)

อาจกล่าวได้ว่า เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนสังคมศึกษาจำนวน 19 เล่มนี้ เน้นหนักในวิชาประวัติศาสตร์ (ความมุ่งหมายข้อ 2) เป็นอันดับที่ 1 และเน่วิชาภูมิศาสตร์ (ความมุ่งหมายข้อ 1 และ 4) วิชาศีลธรรม (ความมุ่งหมายข้อ 3) วิชาหน้าที่พลเมือง (ความมุ่งหมายข้อ 5) และทักษะในการแก้ปัญหา (ความมุ่งหมายข้อ 6) เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ

ตารางที่ 28 ปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์เป็นรายข้อ

เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
	ค่าเฉลี่ย	อันดับ	จำนวนบรรทัด	รอยละ	อันดับ
1	3.50	5.5	1,284.5	2.49	12
2	3.10	21	6,133.5	12.00	3
3	2.93	29	2,046.0	3.97	8
4	3.07	24	570.5	1.11	16
5	3.23	14	1.5	0.002	35
6	3.50	5.5	167.0	0.32	28
7	3.51	4	4,824.5	9.36	4
8	2.84	31	8,409.0	16.32	1
9	3.16	19	277.0	0.54	23
10	2.71	34	486.0	0.94	19

ตารางที่ 28 (ต่อ)

เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
	คาเฉลี่ย	อันคืบ	จำนวนบรรทัด	รอยละ	อันคืบ
11	3.00	27	8,124.0	15.77	2
12	3.19	16	1,294.5	2.51	11.
13	2.64	35	34.0	0.07	32.5
14	3.37	9	434.0	0.84	21
15	3.10	21	511.0	0.99	18
16	3.00	27	593.0	1.15	15
17	2.72	33	179.0	0.35	27
18	2.90	30	2,409.0	4.68	6
19	3.31	12	1,612.0	3.13	10
20	3.17	17.5	2,016.5	3.91	9
21	3.21	15	1,233.0	2.39	13
22	3.73	1.5	530.0	1.03	17
23	3.53	3	977.0	1.90	14
24	2.83	32	98.5	0.19	29
25	2.60	36	0	0	36
26	3.33	10.5	390.5	0.76	22
27	3.73	1.5	3,382.0	6.56	5
28	3.43	8	61.0	0.12	30
29	3.07	24	210.5	0.41	25
30	3.45	7	38.0	0.07	31
31	3.07	24	472.0	0.92	20
32	3.17	17.5	26.0	0.05	34
33	3.27	13	2,164.5	4.20	7

ตารางที่ 28 (ต่อ)

เนื้อหา	เกณฑ์		หนังสือเรียน		
	คาเฉลี่ย	อันคืบ	จำนวนบรรทัด	รอยละ	อันคืบ
34	3.10	21	34.0	0.07	32.5
35	3.00	27	247.5	0.48	24
36	3.33	10.5	207.0	0.40	26
รวม	-	-	51,528.0	100.00	-

หมายเหตุ: $r' = 0.11371$ (ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5 เปอร์เซ็นต์)

จากตารางที่ 28 สรุปความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่วิเคราะห์ได้จากแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนสังคมศึกษา ได้ตามลำดับจากอันคืบสูงไปหาค่า ดังต่อไปนี้

1. วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติอื่นที่มีความสัมพันธ์กับชาติไทย (มีเนื้อหา 16.32 %)
2. การแปลความหมายหรือการสรุปข้อมูล เช่น จากการอ่านแผนที่ ตาราง ฯลฯ (มีเนื้อหา 15.77 %)
3. การดำรงชีพของมนุษย์ในโลกปัจจุบันในค่านาอาชีพ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและลัทธิศาสนา และสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป (มีเนื้อหา 12.00 %)
4. วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติไทย (มีเนื้อหา 9.36 %)
5. ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย ระบอบการปกครอง ตลอดจนสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (มีเนื้อหา 6.56 %)
6. ตัวอย่างที่จะช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจและปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเห็นว่าดีมีประโยชน์ (มีเนื้อหา 4.68 %)
7. การส่งเสริมวิธีการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ (มีเนื้อหา 4.20 %)
8. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งแวดล้อมกับสิ่งแวดล้อมในแง่ของเหตุที่ก่อกำเนิดและผลที่ได้รับ (มีเนื้อหา 3.97 %)

9. การผลิต และแหล่งผลิต (มีเนื้อหา 3.91 %)
10. การให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่จะตัดสินใจและปฏิบัติตามคุณค่าที่ตนเลือก (มีเนื้อหา 3.13 %)
11. การวิเคราะห์และตัดสินปัญหาในอดีต และอนาคตโดยอาศัยพื้นฐานทางสังคมศาสตร์ (มีเนื้อหา 2.51 %)
12. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีพของมนุษย์ (มีเนื้อหา 2.49 %)
13. การบริโภค เช่น การซื้อ การขาย ฯลฯ (มีเนื้อหา 2.39 %)
14. ความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรกับการผลิต การบริโภค และอิทธิพลของทรัพยากรธรรมชาติ การผลิต และการบริโภคที่มีต่อมนุษย์ (มีเนื้อหา 1.90 %)
15. ตัวอย่างการรักษาและการปฏิบัติตามคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรมที่พึงงาม ตลอดจนการปรับปรุงคุณลักษณะนั้น ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (มีเนื้อหา 1.15 %)
16. การนำความรู้เดิมไปประยุกต์ใช้หรือการนำความรู้ในเรื่องหนึ่งไปอธิบายอีกเรื่องหนึ่ง (มีเนื้อหา 1.11 %)
17. การส่งวนทรัพยากรธรรมชาติ (มีเนื้อหา 1.03 %)
18. คุณค่าทางวัฒนธรรม (มีเนื้อหา 0.99 %)
19. สภาพปัจจุบันทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจของชนชาติอื่นซึ่งเกี่ยวข้องกับชนชาติไทย (มีเนื้อหา 0.94 %)
20. การจูงใจให้ผู้เรียนสนใจความเคลื่อนไหวด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของชุมชนและประเทศของตน. (มีเนื้อหา 0.92 %)
21. คุณค่าทางศีลธรรม (มีเนื้อหา 0.84 %)
22. คำแนะนำเกี่ยวกับการเป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ดี (มีเนื้อหา 0.78 %)
23. สภาพปัจจุบันของโครงสร้างและกระบวนการทางการเมือง ตลอดจนความเคลื่อนไหวด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย (มีเนื้อหา 0.54 %)
24. การเสนอสถานการณ์หรือกิจกรรมซึ่งส่งเสริมให้นำวิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์ไปใช้ (มีเนื้อหา 0.48 %)

25. ตัวอย่างหรือการชักจูงให้ผู้เรียนเปรียบประจักษ์ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (มีเนื้อหา 0.41 %)
26. การให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ประเวณีผล ตัดสินใจ และ เลือกปฏิบัติในขอบเขตแห่ง สิทธิเสรีภาพของตน (มีเนื้อหา 0.40 %)
27. การเข้าถึงการปฏิบัติตามคุณค่าทางศีลธรรมและวัฒนธรรม (มีเนื้อหา 0.38 %)
28. การปรับตนเองหรือสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และ ประเทศชาติ (มีเนื้อหา 0.32 %)
29. การอธิบายและตัวอย่างการสรุปเหตุและผลของปัญหาหรือการ เปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม (มีเนื้อหา 0.19 %)
30. การ เสริมสร้างทัศนคติอันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการ รักษากฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับของบ้านเมือง (มีเนื้อหา 0.12 %)
31. ข้อเสนอแนะกิจกรรมเพื่อฝึกฝนพฤติกรรมตามวิถีทางประชาธิปไตยแก่ผู้เรียน (มีเนื้อหา 0.07 %)
32. การทำนายเหตุการณ์ด้านสังคมมนุษย์ที่จะเกิดขึ้นหรือ เปลี่ยนแปลงในอนาคต จากความ เคลื่อนไหวด้านพฤติกรรมของบุคคล ชุมชน และประเทศ (มีเนื้อหา 0.07 %)
33. ตัวอย่างหรือคำอธิบายเกี่ยวกับการเฝ้าระวังระเบียบวิธีการแก้ปัญหามหาวิทยาลัยไปใช้ในการ ศึกษาหาความรู้ หรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันหรือปัญหาของสังคม (มีเนื้อหา 0.07 %)
34. การแสดงระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา พร้อมทั้งตัวอย่าง (มีเนื้อหา 0.05 %)
35. การทำนายหรือมองเห็นแนวโน้มของปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นหรือ เปลี่ยนแปลงใน อนาคต (มีเนื้อหา 0.002 %)
36. การทำนายเหตุและผลของการ เปลี่ยนแปลงทาง เศรษฐกิจและสังคม (มีเนื้อหา 0 %)

จะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาสาระเพียง 2 ข้อ คือ ข้อ 7 และ 25 ที่มีอันับความสำคัญตรงกับ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้ คือ เป็นอันดับที่ 4 และ 36 ตามลำดับ และมีเนื้อหาข้อ 29 อีกเพียง หนึ่งข้อที่มีอันับความสำคัญใกล้เคียงกันคือ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ไว้เป็นอันดับที่ 24 หนึ่งข้อเรียนจัดเป็นอันดับ

ที่ 25 เนื้อหาจากนั้นไม่มีอันดับความสำคัญตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้เลย จึงอาจกล่าวได้ว่าอันดับความสำคัญของเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียน สังคมศึกษาทั้ง 19 เล่มไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษา ดังจะเห็นได้จาก ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหาทั้งหมดกับอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมดวิชา (ค่า r' จากตารางที่ 28) เท่ากับ 0.11371 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ แสดงให้เห็นว่าเนื้อหาความมุ่งหมายของวิชาสังคมศึกษามีอันดับความสำคัญไม่สัมพันธ์กันโดยนัยสำคัญทางสถิติศาสตร์ และเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับระหว่างเนื้อหาความมุ่งหมายข้อ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 มีค่า -0.4143, 0.3214, 0.0286, 0.3929, 0.0750 และ 0.10 ตามลำดับ (จากค่า r' ในตารางที่ 27) ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์เช่นเดียวกัน แต่อันดับของเนื้อหาความมุ่งหมายในข้อ 2 และ 4 ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่บ้างเล็กน้อย

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่าไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างความมุ่งหมายกับเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียน สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของแบบเรียน หนังสือประกอบการเรียน และหนังสือประกอบการสอนสังคมศึกษาแต่ละเล่มตามความมุ่งหมายของหมวดวิชาสังคมศึกษาปรากฏว่า

(1) มีหนังสือจำนวน 3 เล่มที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายครบทุกข้อ ได้แก่ 1) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 2) แบบเรียนหน้าที่พลเมือง ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการ และ 3) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ฉบับทดลองใช้) โดยมาลาดี มิตินทพญ์ และคณะ

(2) หนังสือเรียนที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 5 ข้อ มีจำนวน 4 เล่ม ได้แก่ 1) แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดย พ.อ. พูนพล อาสนจิษศา

2) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 3) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ ภูมิภาคและภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ และ 4) หนังสือประกอบการสอนวัฒนธรรมไทยและตะวันออก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิสามัญศึกษา

(3) มีหนังสือเรียนจำนวน 9 เล่มที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมาย 4 ข้อ ได้แก่ 1) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 2) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 3) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 4) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 5) แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดย พ.อ.พูนพล อาสนจินดา 6) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 7) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 8) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาศีลธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ และ 9) แบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดย พ.อ.พูนพล อาสนจินดา

(4) มีหนังสือเรียนสังคมศึกษาจำนวน 2 เล่มที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 3 ข้อ ได้แก่ 1) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ ไทยและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 2) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ (วิชาบังคับ)

(5) มีเพียงเล่มเดียวที่เสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายเพียง 2 ข้อ ได้แก่ หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ

2. การวิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาของหนังสือเรียนแต่ละเล่มกับอันดับความสำคัญของความมุ่งหมายทั้งหมดและเป็นรายชื่อโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จาร์เคย์เค็บ (The Rank Correlation Coefficient) ปรากฏว่า

(1). ไม่มีหนังสือเล่มใดที่เสนออันดับของเนื้อหาสอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายทั้งหมด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ แต่มีอยู่ 4 เล่มที่มีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายอยู่มาก แต่ค่อนข้างต่ำ คือมีค่า r ตั้งแต่ 0.358 ถึง 0.048 เรียงลำดับตามรายชื่อหนังสือเรียนต่อไปนี้ ได้แก่ 1) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ไทยและต่างประเทศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ 2) แบบเรียนหน้าที่พลเมือง ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น ของกรมวิชาการ 3) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาคและภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ และ 4) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ

(2). มีหนังสือ 2 เล่มที่เสนออันดับของเนื้อหาไม่สอดคล้องกับอันดับของความมุ่งหมายโดยสิ้นเชิง ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ ได้แก่ 1) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ (วิชาเลือก) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ และ 2) หนังสือประกอบการเรียนสังคมศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศ (วิชาบังคับ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ค.ม.ส.) ของกรมวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอันดับของเนื้อหากับความมุ่งหมาย คือ -0.90 และ -0.925 ตามลำดับ

(3) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอันดับความสำคัญของเนื้อหาอันดับของความมุ่งหมายเป็นรายชื่อ ปรากฏว่ามีหนังสือจำนวน 15 เล่มที่มีอันดับของเนื้อหาสัมพันธ์กับอันดับของความมุ่งหมายเป็นรายชื่อ เรียงลำดับจากความสัมพันธ์กันมากชัไปหาน้อยขอ ไล่ดังต่อไปนี้ คือ เล่มที่ 2, 17, 4, 5, 12, 1, 3, 6, 7, 8, 9, 13, 15, 18, และ 19 สำหรับหนังสืออีก 4 เล่ม ได้แก่ เล่มที่ 10, 11, 14, และ 16

ที่มีอันดับของเนื้อหาไม่สัมพันธ์กันกับอันดับของความมุ่งหมายทั้งโดยส่วนรวมและเป็นรายข้อ (โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหน้า 108 - 121)

3. การวิเคราะห์หาปริมาณและอันดับความสำคัญของเนื้อหาทั้งหมดจากหนังสือเรียนสังคมศึกษาทั่ว 19 เล่ม โดยเปรียบเทียบเกี่ยวกับเกณฑ์ประมาณค่าโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์

(1) หนังสือเรียนทั้ง 19 เล่มได้ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายข้อ 2 คือ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมาในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ชุมชนแต่ละชาติได้สร้างสมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชนชาตินั้น ๆ" เป็นอันดับที่ 1 โดยเสนอเนื้อหาตรงตามความมุ่งหมายข้อนี้ คิดเป็นร้อยละ 45.51 และได้ให้ความสำคัญแก่ความมุ่งหมายข้อ 1, 3, 4, 5, และ 6 เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 19.89, 11.14, 10.18, 8.08, และ 5.20 ตามลำดับ

(2) อันดับความสำคัญของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือดังกล่าวส่วนมากตรงกันข้ามกับอันดับของเนื้อหาในเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ประมาณค่าไว้ กล่าวคือ ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญแก่เนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 5 คือ เกี่ยวกับ "ให้รู้จักเคารพสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ตลอดจนสิทธิมนุษยดีและความรับผิดชอบซึ่งพลเมืองแต่ละคนพึงมีต่อประเทศชาติของตนและสังคมประชาธิปไตย" เป็นอันดับที่ 1 และเนื้อหาตามความมุ่งหมายข้อ 1, 4, 6, 3, และ 2 เป็นอันดับรองลงมา ซึ่งไม่ตรงกับอันดับของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียน ดังจะเห็นได้จากข้อ (1) ในหน้าเดียวกันนี้

(3) เมื่อพิจารณาเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของหนังสือทั้งหมดโดยเปรียบเทียบกันเกณฑ์เป็นรายข้อ ปราชญ์ว่าเนื้อหาสาระของหนังสือเรียนเสนอไว้มากเป็นอันดับที่ 1 คือเนื้อหาสาระข้อ 8 โฉแกเรื่อง "วิวัฒนาการทางสังคมและทางวัฒนธรรมของชนชาติอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์กับชนชาติไทย" คิดเป็นร้อยละของเนื้อหา 16.32 ไม่ตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญของเนื้อหาสาระข้อ 22 และ 27 เป็นอันดับที่ 1 คือเรื่อง "การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ" และ "ระเบียบข้อบังคับ กฎหมาย ระบอบการปกครอง ตลอดจนสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ"

(4) อันดับความสำคัญของเนื้อหาที่วิเคราะห์ได้จากหนังสือเรียนสังคมศึกษาทั้งหมด มีตรงกับอันดับของเนื้อหาในเกณฑ์ เพียง 2 อันดับ คือ อันดับที่ 4 และ 36 ใกล้เคียงอันดับของ เนื้อหาสาระข้อ 7 เรื่อง "วิวัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของชนชาติไทย" และอันดับ ของเนื้อหาสาระข้อ 25 คือ เรื่อง "การอธิบายและตัวอย่างการสรุปเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม" และเนื้อหาที่มีใกล้เคียงกับเกณฑ์ คือ เนื้อหาข้อ 29 เรื่อง "ตัวอย่างหรือการชักจูงให้ผู้เรียนปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ชุมชน และ ประเทศชาติ" ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับที่ 24 แต่หนังสือเรียนนี้ให้เป็นอันดับที่ 25 เนื้อหาสาระนอกจากนี้ จำนวนอีก 33 ข้อ มีอันดับไม่ตรงกับเกณฑ์ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประมาณค่าไว้

เป็นที่น่าสังเกตว่า เนื้อหาที่หนังสือเรียนสังคมศึกษาทั้งจำนวน 19 เล่ม ให้ความสำคัญไว้เป็นอันดับแรก ๆ จะเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ความจำ ส่วนอันดับหลัง ๆ เป็นเนื้อหาที่สนอง ความมุ่งหมายด้านความรู้สึกรู้ค่าหรือคุณค่าและทักษะการปฏิบัติด้านสังคม ซึ่งผู้เรียนจะบรรลุถึงความ มุ่งหมายดังกล่าวนี้ได้ย่อมขึ้นอยู่กับกิจกรรมการ เรียนการสอนมากกว่าการอ่านเนื้อหาวิชาจากแบบ เรียนเพียงอย่างเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย